

Filozofija za otroke - Ničelna toleranca do nasilja: izzivi in problemi

Pripravila: Marjan Šimenc, Robert Petrovič

Naslov	Res potrebujemo varnostnika?
Neposredni cilji	Učenci se seznanijo s tematiko nasilja vpeto v širši družbeni kontekst, kar jim omogoča premislek o dilemah in problemih, s katerimi se vsakodnevno srečujejo v šoli, vrtcu in tudi doma.
Didaktična naloga	Učenci ob prebiranju prispevka dijakinje Lore Naglav <i>Res potrebujemo varnostnika?</i> premišljujejo o varnosti in nadzoru ter drugih načinih reševanja konfliktov ter se ob navezujejo na koncept nenasilništva.
Ključni pojmi	Varnost, Nadzor, Nasilje, Trpljenje, Zloraba

Izhodiščno besedilo:

Res potrebujemo varnostnika?

Na naši šoli ni nasilja – stavek, ki ga pogosto slišimo od uslužbencev na šolah. Le redki od njih pa se zavedajo, da so tudi na njihovi šoli mladostniki vsak dan besedno in včasih tudi fizično trpinčeni. Nekateri si pred nasiljem zatiskajo oči, drugi pa zanj niti ne vedo, saj žrtve nasilja o tem nočejo govoriti in poiskati pomoči.

Gimnazijo in ekonomsko srednjo šolo Trbovlje, kjer se šolam tudi sama, obiskuje nekaj manj kot 300 dijakov. Skoraj vsi se med seboj poznamo. Kljub temu se med dijaki vsak dan dogajajo konflikti. V današnjem času prevladuje predvsem verbalno nasilje. Prav ta oblika pa lahko žrtev prizadene bolj kot fizično nasilje. Verbalno nasilje je za nekatere dijake postalo že del vsakdana. Nekateri to razumejo le kot manjše provokacije in del zabave, druge pa besede prizadenejo bolj kot udarci.

Fizično nasilje je manj pogosto. V dveh letih še nisem zasledila večjega pretepa. Na hodniku se včasih – sploh med odmori – pojavijo prerivanje in manjši konflikti, ki se hitro razrešijo. Dijaki imamo različna mnenja o določenih temah in nanje gledamo z druge perspektive. To je velikokrat vzrok za prepir in nasilje.

Večji pretepi se sploh ne bi mogli zgoditi, saj sta na hodniku ves čas prisotna varnostnik in dežurna delavka, ki skrbita za varnost dijakov. Ob tem se mi porajajo nekatera vprašanja. Je v srednjih šolah res potrebna prisotnost varnostnika, da nadzoruje dijake, med katerimi so nekateri že polnoletni in sami odgovarjajo za svoja dejanja? Res ne obstaja drug način preprečevanja nasilja? Mislim, da bi morali dijake bolj izobraževati o nasilju, predvsem pa o njegovih negativnih posledicah. Na šolah pogosto organizirajo predavanja o nasilju, ki so po mnenju mnogih dijakov nepotrebna in se na njih zgolj dolgočasijo. Takšna predavanja so izguba časa tako za dijake kot za predavatelja. Za večje spremembe v družbi bi morali organizirati delavnice, pogovore z žrtvami nasilja, ki so pripravljeni povedati svojo zgodbo, mladostnike spodbujati k prijavi nasilja in podobno. Na drugi strani pa bi morali omejiti ogled nasilnih filmov in spletnih strani ter igranje nasilnih videoiger, saj prav to med mladostniki spodbuja nasilje. Pogosto so vzrok za nasilje seveda tudi razmere v družini.

Na vsakem koraku lahko najdemo razlog za nasilje, od nas pa je odvisno, kako se bomo v določenih situacijah odzvali. Dijake bi morali na šolah spodbujati k prijavi kakršnega koli nasilja. Žrtve nasilja po navadi same niso dovolj pogumne, da bi poiskale pomoč, zato to lahko namesto njih storijo njihovi prijatelji oziroma tisti, ki so priče nasilju.

Avtorica: **Lora Naglav**, Gimnazija in ekonomska srednja šola Trbovlje

Vir: <https://www.dnevnik.si/1042801534>, (22.2.2018).

POTEK URE:

1. Priprava:
 - a. Natisnite pripravo (opcija)
2. Preberite izhodiščno besedilo
3. Pogovor
4. Uvidi, refleksija o vsebini in poteku pogovora.

ZAČETEK

1. Poveste, da bomo prebrali besedilo *Res potrebujemo varnostnika?* dijakinje Lore Naglav in se o njem pogovarjali.
2. Navodila za učence:
 - a. Poslušajo vprašanja.
 - b. Razmišljajo.
 - c. Če želijo, dvignejo roko in, ko dobijo besedo, povedo svoje mnenje.

Vprašanja so opcijska in okvirna. Izbor naredite sami oziroma se zanje odločate glede na vsebinski potek pogovora.

Vprašanja:

1. Začetna spodbuda

Preberemo prispevek in zastavimo naslednja vprašanja:

Kakšne vrste nasilja poznamo?
Kakšnega nasilja je na šolah več? Zakaj?
So določene vrste nasilja sprejemljive?
Je nasilje lahko zabavno?
Kdo je odgovoren za to, da prepreči nasilje?
Znajo vrstniki sami razreševati svoje konflikte? Kako?
Je prav, da odrasli razrešujejo konflikte med otroci?

2. Pogovor

Potrebujemo šole varnostnike? Zakaj oz. zakaj ne?
Veste dovolj o nasilju in njegovih posledicah? Zakaj oz. zakaj ne?
Se vam zdi, da filmi, video igre vplivajo na raven nasilja v družbi? Zakaj oz. zakaj ne?
Kaj najbolj vpliva na nasilje v družbi?

Navezava na lastne izkušnje:

Ste pogosto priča nasilju?

Kako se odzivate na pojav nasilja v vašem okolju?

Ste bili sami kdaj vpleteni v kak nasilen konflikt?

Posežete kdaj v konflikt med sovrstniki? Kako?

Je na vaši šoli dovolj programov za preprečevanje nasilja? Se vam zdijo učinkoviti? Če ne, zakaj ne?

Kaj najbolj pogrešate v izobraževanju o nasilju?

Drugo gradivo

- Portal BOS - Slovanske in besedilne zbirke, <http://bos.zrc-sazu.si/> (4.1.2018).

Internetni / knjižni kotichek za učence

- Klampfer, Friderik (2003). *Etiški pojmovnik za mlade*. Zbirka Pojmovniki, knj. 3. Maribor: Aristej.
- Bennett, J. William (2001). *Moralne vrednote za mlade: zgodbe, ki pomagajo oblikovati lastni svet vrednot*. Tržič: Učila.
- Erb, H. (2004). *Nasilje v šoli in kako se mu lahko zoperstaviš*. Ljubljana: Didakta

Internetni / knjižni kotichek za učitelje

- Uporabite spremna navodila za učitelje na naslovu:
- Učilnica, <http://ucilnica.zofijini.net/> (4.1.2018).
- **FZO na SIO** – FZO v sklopu slovenskega izobraževalnega omrežja (4.1.2018).
- Richard Paul (1996). *Critical Thinking and the State of Education Today*. Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines; Winter 1996, Vol. XVI, št. 2).
- Richard Paul & Linda Elder (2001): *Critical Thinking: tools for taking charge of your learning and your life*. New Jersey: Prentice Hall.
- Markič, Olga (2000). *Logiški pojmovnik za mlade*. Šentilj: Aristej.
- Šuster, Danilo (1998). *Moč argumenta: logika in kritično razmišljanje*. Maribor: Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru
- Šimenc, Marjan 2006: *Didaktika filozofije*. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za filozofijo, Ljubljana
- Hladnik, Alenka; Šimenc, Marjan etc. (2008). *Šola, mišljenje in filozofija: filozofija za otroke in kritično mišljenje*. Ljubljana: Pedagoški inštitut. Dosegljivo na povezavi: <http://ucilnica.zofijini.net/2018/02/21/sola-misljenje-in-filozofija/> (22.2.2018).
- Ob zaznavi in za obravnavo medvrstniškega nasilja v VIZ, <https://www.zrss.si/objava/protokol-ob-zaznavi-in-za-obravnavo-medvrstniskega-nasilja-v-viz> (11.12.2017)
- Talking With Kids, <https://www.childrennow.org/parenting-resources/violence/> (11.12.2017)
- Kids and Violence, <http://life.familyeducation.com/school-safety-month/violence/34437.html> (11.12.2017)
- Schools and Crime - Tackling Gang Culture, <https://www.tes.com/teaching-resource/teachers-tv-schools-and-crime-tackling-gang-culture-6045837> (11.12.2017)
- Classroom Violence, <http://www.guardian.co.uk/education/classroomviolence> (11.12.2017)
- Bučar-Ručman, A. (2004). *Nasilje in mladi*. Novo mesto: Klub mladinski kulturni center
- Aničić, K. (2002). *Nasilje – nenasilje. Priročnik za učiteljice, učitelje, svetovalne službe in vodstva šol*. Ljubljana: i2
- Več avtorjev. (2003). *Vloga šole pri zmanjševanju nasilja: priročnik za učitelje, svetovalne delavce in ravnatelje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
- Tackling bullying in schools, <http://www.kirkleessafeguardingchildren.co.uk/managed/File/Education/Tackling%20bullying%20in%20schools%20-%20Guidance%20for%20governors%202011.pdf> (11.12.2017)
- Sen, Amartya. (2009). *Identiteta in nasilje: iluzija usode*. Ljubljana: Sophia
- Galimberti, Umberto. (2015). *Grozljivi gost: nihilizem in mladi*. Ljubljana: Modrijan
- Arendt, Hannah. (2013). *O nasilju*. Ljubljana: Krtina
- Lipman, Matthew. (2004). *Liza in etična raziskovanja, Filozofija za otroke, Delovni*

	<p><i>zvezek za izbirni predmet Etična raziskovanja za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: Založba Krtina.</i></p> <p>- Lipman, Matthew. (2005). <i>Marko in raziskovanje družbe, Filozofija za otroke, Delovni zvezek za izbirni predmet Jaz in drugi za 9. razred osnovne šole. Ljubljana: Založba Krtina.</i></p> <p>- Lipman, Matthew. (2003). <i>Harijeva odkritja: filozofija za otroke: delovni zvezek za izbirni predmet Kritično mišljenje za 7. razred osnovne šole. Ljubljana: Krtina.</i></p>
--	--